

§ 12

Verksamhetsberättelse och årsbokslut för socialnämnden för 2016
SN-2017/7

Beslut

Arbetsutskottet beslutar

att överlämna ärendet till socialnämnden utan eget ställningstagande.

Ärende

Handlingar sänds ut senare. Socialchef och förvaltningsekonom informerar muntligt.

Handläggare
Mats Ståhl Elgström
Socialchef

Tjänsteskrivelse
Datum
2017-02-07

Diarienummer
SN-2017/7

Socialnämnden

Verksamhetsberättelse och årsbokslut för socialnämnden för 2016

SN-2017/7

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att godkänna verksamhetsberättelsen och årsbokslut för socialnämndens verksamheter, samt att anmäla beslutet till kommunstyrelsen, kommunfullmäktige och revisorer för kännedom.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Mats Ståhl Elgström
Socialchef

Beslutet ska expedieras till:
Akten
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige
Kommunfullmäktiges revisorer

Barnchecklista inför beslut

1. Påverkar beslutet barn?

Ja

Nej **X**

Enligt FN är alla under 18 år
att betrakta som barn

Förklara oavsett svar.

Ärendet avser bokslut för socialnämndens verksamhetsberättelse.

*Om, **ja fortsätt** med frågorna.*

2. Hur har barns bästa beaktats?

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Har barn fått uttrycka sina åsikter?

Ja Nej **X**

Förklara oavsett svar.

Ärendet rör den strukturella nivån.

Handläggare
Mats Ståhl Elgström
Socialchef

Datum
2017-02-07

Diarienummer
SN-2017/7

Socialnämnden

Verksamhetsberättelse och årsbokslut för socialnämnden för 2016

1. Bakgrund/inledning

1.1 Övergripande beskrivning av nämndens ansvar

Socialnämnden ansvarar för hälso- och sjukvård, äldreomsorg, insatser för personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, färdtjänst och riksfärdtjänst, flyktingmottagande samt arbetsmarknadsfrågor. Inom dessa områden omfattar nämndens ansvar all den verksamhet som en kommun enligt lag är skyldig att bedriva liksom de åtaganden som kommunfullmäktige beslutar om att kommunen ska genomföra.

1.2 Verksamhetsförutsättningar

I mars 2016 trädde en ny lag i kraft (Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning), s.k. Bosättningslagen, som ger Migrationsverket rätt att anvisa flyktingar med uppehållstillstånd till kommunen. Lagen omfattar nyanlända som beviljats uppehållstillstånd som flykting eller skyddsbehövande och deras anhöriga. Även kvotflyktingar och ensamkommande barn som är kvotflyktingar omfattas av lagen. Lagen innebär att kommunen måste ta emot de personer som anvisas. Konsekvenserna för kommunen är svåra att överblicka i dagsläget. Arbetet för att organisera mottagandet till kommunen pågår inom kommunens förvaltningar.

Verksamheten har ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete som infördes hösten 2014 och därefter har reviderats. Systemet innebär att processer och rutiner som säkrar en god kvalitet i verksamheten är kända och följs. I verksamheterna finns en hög kompetens och mer än 75 % av medarbetarna har den utbildning som krävs inom de olika yrkesområdena.

Verksamheten har, precis som många andra kommuner och landsting, svårigheter gällande rekrytering av socialsekreterare, sjuksköterskor, undersköterskor.

Befolkningsökningen i kommunen innebär att fler personer bedöms ha behov av insatser från socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Organisationen har inte beredskap för detta vilket medför väntetider inom de öppna verksamheterna, där det inte krävs myndighetsbeslut, Socialnämnden saknar en tillräckligt uppbyggd öppenvård för barn, unga och vuxna med sociala problem. Inom äldreomsorgen leder bristen på platser i särskilt boende och korttidsplatser för framför allt personer med demens till en ökning av antalet externa placeringar.

Nämnden har sedan 2014 ett uppdrag från kommunfullmäktige att driva en bostad med särskild service enligt Lag om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). Upphandlingen beräknas dock komma igång först 2017 på grund av brist på lämplig tomt och fastighet. Under tiden köper socialnämnden extra platser utöver de som tidigare har upphandlats.

Socialnämnden har idag svårt att överblicka hur mottagande av ensamkommande unga kommer att utvecklas framöver, då förutsättningarna för statliga ersättningar ändrats. Det ger stora konsekvenser i planeringen av utformandet av mottagandet för ensamkommande ungdomar i kommunen. Arbetet ställer krav på samordning med alla berörda aktörer som skolan, ungdomsverksamheten och landstingets hälso- och sjukvård. Bostadsfrågan för ungdomarna, när de inte är längre är placerade på hem för vård eller boende (HVB) eller i familjehem, behöver lösas.

I takt med att kommunen växer behöver nya medarbetare rekryteras. Vissa verksamhetslokaler har blivit för små och behovet av kontorsplatser ökar. Detta har lett till flera verksamhetsomflyttningar inom socialnämndens verksamhetsområde med ökade lokalkostnader som följd.

1.3 Året som gått

Förvaltningen har, precis som andra kommuner och landsting, svårigheter att rekrytera bland annat medarbetare inom hälso- och sjukvården och socionomer till myndighetsområdet. Detta har lett till en mycket ansträngd arbetssituation för medarbetarna. Ett flertal chefsbefattningar framför allt inom socialnämndens myndighetsområde har avslutat sina anställningar. Detta har medfört att mycket tid har fått läggas på rekrytering och introduktion vilket i sin tur påverkar och fördröjer nödvändigt utvecklingsarbete inom myndighetsområdet och hälso- och sjukvårdområdet.

På grund av det stora antalet ensamkommande som kom till Sverige under 2015 anvisades fler unga än det antal kommunerna hade överenskommelser om. För Knivstas del innebar det att socialnämnden i början av januari 2016 hade ansvar för 84 unga ensamkommande. I december var antalet ensamkommande 73 stycken. Över hälften av dessa unga är placerade på HVB belägna i annan kommun. Under våren och sommaren 2016 har ett omfattande arbete lagts på uppföljning av de placerade barnen och ungdomarna. Ett arbete som blev eftersatt under hösten 2015 då anströmningen av ensamkommande barn och ungdomar var som störst.

1.4 Framtiden

Arbetet med att ta fram bra underlag för nya äldreboenden intensifieras då behovet av framförallt demensplatser ständigt ökar. Inom e-hälsoområdet fortsätter diskussionen om utvecklingen av ny teknik inom nämndens verksamhetsområde och införande av e-tjänster för att underlätta kommunikationen med brukare och klienter. Ett arbete med att anpassa och utforma de nya lokalerna t.ex. Lyckträffen, Råd och stöd samt Daglig verksamhet fortsatte under hela hösten för att avslutas i januari-februari 2017.

Ett tvåårigt projekt, "Ungdomssatsningen", som finansieras av Samordningsförbundet, startade 1 januari 2017. Projektet drivs i samverkan mellan, skola, socialtjänst, fritidsverksamhet och arbetsförmedling och syftar till att stödja ungdomar (ålder 16 – 24) som står långt från arbetsmarknaden att genom studier och/eller arbete/praktik närma sig eller träda in på arbetsmarknaden. Under hösten 2016 påbörjade Vård och omsorg arbetet med

att överta ansvaret för och det operativa arbetet med mottagande och integration av nyanlända. En förändring av organiseringen som gäller från 1 januari 2017.

2. Kommunfullmäktiges mål och uppdrag till nämnderna

Mål 1 Knivsta ska, genom att växa på ett socialt hållbart sätt vara en bra kommun att bo och växa upp i.

1:1 Antalet invånare ska öka i enlighet med visionen

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Befolkningen ska växa med cirka 3 procent per år	16105 invånare	SCB befolkningsstatistik 31 december 2016	UN, KS, SUN, SN, BMN

Nämndens kommentar från verksamhetsplanen 2016

Med en växande befolkning ökar också behovet av socialnämndens insatser. Socialnämnden vill motverka stora kostnadsökningar genom att agera förebyggande. Nämnden kommer bland annat att erbjuda öppna verksamheter till familjer med sociala problem och även verka för att en fältverksamhet på sikt byggs upp tillsammans med skola, ungdomsverksamhet och polis. Nämnden kommer att fortsätta samordningen av volontärinsatserna som ett komplement till den egna verksamheten och ser det som särskilt angeläget för att stärka integrationsarbetet för nyanlända flyktingar.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom följande:

- Nämnden har fr.o.m. den 1/4 2016 åter öppnat den "öppna ingången" på enheten för råd och stöd för att ge förutsättningar att arbeta förebyggande med frivilliga insatser för kommuninvånarna.
- Socialnämnden har i dialog med volontärer sett över behovet att revidera de befintliga samverkansavtal som finns för att stärka samarbetet framöver.
- På Lyckträffens öppna verksamhet har språkintrödd för nyanlända påbörjats i ett samarbete med arbetsförmedlingen

1:2 Barn och unga har en trygg uppväxt

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Antal barn i ekonomiskt utsatta hushåll ska minska	År 2012 var antalet barn/unga i ekonomiskt utsatta hushåll 165 stycken	Antalet barn i ekonomiskt utsatta hushåll år 2016 (källa barnfattigdom Rädda Barnen)	SN

Nämndens kommentar från verksamhetsplanen 2016

Det är mycket angeläget att förebygga att fler barn växer upp i familjer med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd. Många av föräldrarna har stått utanför arbetsmarknaden under lång tid. Socialnämnden har, med stöd av Samordningsförbundet, i samarbete med landstinget, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan startat arbetet med att bygga en plattform för samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom följande:

- Arbetet med en plattform för långsiktig samverkan med inriktning på personer som står långt ifrån arbetsmarknaden är i gång. En extra resurs, finansierad av samordningsförbundet, är placerad på Stegen. Detta har bidragit till att 19 individer i behov av Stegens arbetslivsinriktade rehabilitering nu fått det stöd de behöver.

1:3 Barn och ungas användande av alkohol och droger ska minska

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Användandet av alkohol och andra droger ska minska	Andelen som uppger att de aldrig brukat alkohol i åk 9 är 50 procent (år 2015)	Resultat från Liv och hälsa ung 2016	UN, SN, KS

Nämndens kommentar från verksamhetsplanen 2016

Socialnämnden kommer att stärka det förebyggande arbetet inom sitt ansvarsområde genom öppen verksamhet för familjer med sociala problem på enheten för råd och stöd. Nämnden kommer också att diskutera förebyggande insatser i samarbete med landstinget inom närvårdssamverkan för barn och unga och inom ramen för samarbetet mellan kommunen och Polisen.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom följande:

- Enheten för Råd och stöd har öppnat den "öppna ingången fr.o.m. 1/4 -2016 vilket underlättar för de som själva söker stöd och behandling.
- Kuratorstjänsten på ungdomsmottagningen har utökats från 20 % till 50 %. Vilket möjliggör drogförebyggande arbete i form av information i alla åttondeklasser i kommunen.
- Samverkan sker i ett förebyggande syfte i samarbete med landstinget inom närvårdssamverkan och inom ramen för samarbete kommun och polis.

1:7 Alla invånare ska ha trygg tillgång till det offentliga rummet

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Den upplevda tryggheten ska öka	Resultatet i medborgarundersökningen, nöjd-region-index – trygghet, 2013 var resultatet 71 av 100	Resultat mäts vartannat år i kommunens medborgarundersökning (SCB). Nästa mätning 2017	KS, SUN, SN, UN

Nämndens kommentar från verksamhetsplanen 2016

Socialnämnden ser det som angeläget att stödja civilsamhället så att olika organisationer får förutsättningar att till exempel finnas ute i samhället på kvällarna som nattvandrare.

Nämnden kommer inom detta mål att samarbeta med skola, ungdomsverksamhet och Polisen och kommer att verka för att en fältverksamhet byggs upp på sikt.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom följande:

- Nämnden samarbetar med skola, ungdomsverksamhet och polis för att med förebyggande insatser öka tryggheten i det offentliga rummet.

Mål 2 Knivsta kommuns utveckling ska styras av ekologisk och ekonomisk hållbarhet

2:1 Knivsta kommun ska aktivt bidra till omställningen till ett fossilfritt samhälle

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Antal elfordon i kommunkoncernen ska öka	Antal elfordon i kommunen den 31 december 2014 var 4 av ca 35 fordon	Antal elfordon i kommunen den 31 december 2016 (egen mätning)	UN, SN, BMN, SUN, KS

Nämndens kommentar från verksamhetsplanen 2016

Socialnämnden kommer att utreda vilka förutsättningar som finns för att byta ut befintliga bilar mot elbilar i samband med att aktuella avtal går ut.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom följande:

Nämnden har under våren 2016 utrett vilka förutsättningar det finns för att byta ut befintliga bilar mot elbilar i samband med att aktuella avtal går ut. Under 2016 kommer inga elfordon bytas ut, dock finns det förutsättningar för att byta ut en befintlig bil mot ett elfordon när leasingavtalet går ut på den befintliga bilen under 2017.

2:3 Andelen ekologisk och närproducerad mat som serveras i kommunalt finansierad verksamhet ska öka

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Andel inköp av ekologiska livsmedel ska öka	Andel ekologiska livsmedel var 13 procent i kommunen första halvåret	Andel inköpta ekologiska livsmedel första halvåret 2016 (källa KKiK)	KS, SN, UN

Nämndens kommentar från verksamhetsplanen 2016

Socialnämnden äger inte frågan ensam eftersom nämndens verksamheter inte upphandlar allt livsmedel. Nämnden kommer att tillsammans med berörd leverantör utreda vad övergång till större andel ekologiska livsmedel skulle innebära ekonomiskt.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom följande:

Nämnden har på grund av tidsbrist inte genomfört arbetet med att utreda vad övergång till en större andel ekologiska livsmedel skulle innebära ekonomiskt. Nämnden kommer dock 2017 ge uppdrag till verksamheterna att fortsätta öka andelen ekologiska livsmedel i sina inköp.

Resultat från KKiK kommer i december 2016/ januari 2017. Då vet vi om andel ekologiska livsmedel i kommunen har ökat.

2:4 Knivsta kommun ska vara en föregångskommun för ett hållbart samhälle

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Knivsta kommun ska öka arbetet med smarta lösningar inom kollektivtrafik, energi, kretslopp och närodlat mat	Genomförda lösningar under 2014 som bidrog till ett hållbart samhälle, passiv hus, solceller Högåsskolan	Antal genomförda lösningar under året 2016 som bidrar till ett hållbart samhälle (egen mätning)	KS, SUN, SN, UN

Nämndens kommentar från verksamhetsplanen 2016

Nämnden diskuterar med landstinget och andra kommuner i länet hur en gemensam beställningscentral för färdtjänst- och sjukresor skulle kunna organiseras. Med en bra lösning kan antalet resor i länet sjunka. Diskussioner pågår också med landstinget om samverkan mellan färdtjänsten och kollektivtrafiken för att hitta lösningar som innebär att färdtjänstberättigade i större omfattning använder buss eller tåg för sina resor.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom följande:

Diskussioner pågår fortfarande om en gemensam beställningscentral med andra kommuner i länet. Under våren 2016 har socialnämnden ingått ett avtal med Uppsala läns landsting om färdtjänstresor med kollektivtrafiken i syfte att låta personer som är färdtjänstberättigade i större omfattning skall använda buss eller tåg i sina resor.

Mål 3 Knivsta kommun ska genomsyras av öppenhet och delaktighet

3:1 Kommunen ska vitalisera sitt demokratiarbete så att invånarna kan engagera sig och påverka samhällsutvecklingen på ett meningsfullt sätt

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	lålet är riktat
Invånarnas nöjdhet med inflytande ska öka	Medborgarundersökning nöjd- inflytande-index 2013, resultat 47 av 100	Resultat av nöjdhet från medborgarundersökning SCB (mätning vartannat år, nästa tillfälle 2017)	KS, UN, SN, SUN, BMN

Nämndens kommentar från verksamhetsplanen 2016

Socialnämnden anser att delaktighet från den enskilde är viktig för att insatserna ska ha avsedd effekt. Detta säkras genom bland annat genom att arbetet med genomförandeplaner vidareutvecklas. Ett utvecklingsarbete om ökad delaktighet har påbörjats under 2015 inom kommunens hemtjänst och arbetssättet ska sedan spridas till övriga delar av organisationen. Socialnämnden har under hösten 2015 följt upp värdighetsgarantin för äldreomsorgen och resultatet ska tas om hand under 2016.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom följande:

- Socialnämnden följde under hösten 2015 upp värdighetsgarantierna för äldreomsorgen. Resultat och rekommendationer från uppföljningen har bearbetats till förslag på ändring av innehåll och omformuleringar. De reviderade värdighetsgarantierna antogs av socialnämnden i december.
- Utvecklingsarbetet om ökad delaktighet genomfördes inte under 2016 men är en modell som hemtjänsten kommer att sprida under 2017.

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Knivsta kommuns samarbete med civilsamhället ska öka	Antal bidragsberättigade samarbeten (2015)	Antal samarbeten (egen mätning av bidragsberättigade samarbeten) 2016	KS, UN, SN

Nämndens kommentar från verksamhetsplanen 2016

Socialnämnden har under 2014 kartlagt samarbetet med frivilligorganisationer och föreningar. Kartläggningen visar att nämnden samarbetar med många volontärer och tar ansvar för samordningen av deras insatser. Verksamheten har också initierat ett brukarråd inom socialpsykiatri för att kunna ta vara på brukarnas synpunkter och därmed få underlag för utveckling av arbetet. Som ett led i att utveckla arbetet vidare kommer socialnämnden att se över om det finns behov av ytterligare samverkansformer med volontärerna.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom följande:

- Socialnämnden har identifierat behovet av utökat samarbete med volontärerna som i dag är en viktig del av Lyckträffens verksamhet.
- Under hösten har befintliga avtal med volontärer på Lyckträffen reviderats och samverkan med volontärer har intensifierats.
- Socialnämnden har bidragit till BRIS, Tjejjouren och finansieringen av äldre dagen i Knivsta kommun.
- Nämnden har aktiva brukarråd inom social psykiatri, äldreomsorgen, samt HVB-verksamheten i egen regi.

3:2 Service och bemötande utformas jämlikt i kommunens alla verksamheter

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Bemötande i kommunens verksamheter ska förbättras	Andel gott bemötande från kommunens handläggare var 90 procent 2014	Resultat från KKiK servicemätning våren 2016	UN, SN, SUN, KS, BMN

Nämndens kommentar från verksamhetsplanen 2016

Socialnämnden anser att ett gott bemötande är förutsättningen för att nå goda resultat i verksamheten. De synpunkter och klagomål som rör bemötande tas om hand i verksamheten och används för att utveckla arbetet. Många av socialnämndens medarbetare får handledning som stöd i arbetet och bemötandefrågor kommer att fortsätta vara ett viktigt inslag på arbetsplatsträffar och enhetsmöten.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom följande:

Under hösten 2016 genomförs en ny mätning vars resultat presenteras i årsbokslutet. Mätningen utförs av ett företag och är en subjektiv bedömning av frågeställaren utifrån nivåerna: god, medelgod och dålig.

Resultatet från servicemätningen för socialnämndens verksamheter år 2016 är sammantaget gott men en försämring jämfört med tidigare år. Äldreomsorgen har mycket gott bemötande 83 % och gott bemötande 17 %. Individ- och familjeomsorgen har 83 % mycket gott bemötande och andel gott bemötande är 17 %. Funktionsnedsättning har 60 % andel mycket gott bemötande, 20 % gott bemötande och 20 % medelgott bemötande. Sammanlagt är det ett sämre resultat än både 2015 och 2014. Ett analysarbete behöver göras under 2017 för att se varför detta ser ut att försämrats under två år i rad.

Mål 4 Knivsta kommun ska vara en attraktiv ort för näringsliv och företagande

4:3 Fler ungdomar ska erhålla sommarjobb och praktikplatser i såväl kommunal som privat sektor

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Antalet sommarjobb och praktikplatser ska fördubblas jämfört med 2015	Antalet sommarjobb var 46 stycken (år 2014)	Antal sommarjobb och praktikplatser under verksamhetsår 2016 (egen mätning)	UN, SN, SUN, KS, BMN

Nämndens kommentar från verksamhetsplanen 2016

Socialnämnden ser sommarjobb som en viktig förebyggande insats för unga som också ger en bra introduktion till arbetslivet och kommer att fördubbla antalet arbetsplatser från de 65 som ordnades år 2015.

Nämnden bidrar till Kommunfullmäktiges måluppfyllelse genom följande:

120 ungdomar erbjuds feriearbete under sommaren 2016 vilket är en fördubbling av de 60 platser som erbjöds 2015.

3. Kommunfullmäktiges kvalitetsuppdrag

Medborgarperspektiv

- Kommunen ska kännetecknas av öppenhet, likställighet och medborgarinflytande. Kommunens medborgare ska på ett enkelt sätt kunna ta del av kommunens information och beslut och ges möjlighet att lämna synpunkter och förslag.

Indikatorer

Medborgarnas nöjdhet med sitt inflytande över kommunens verksamhet. (SCB:s medborgarundersökning)

Nämndens kommentar till kommunfullmäktiges kvalitetsuppdrag

Det sammanfattande betygsindexet för hur medborgarna bedömer kommunens verksamheter i Knivsta kommun, Nöjd-Medborgar-Index, är oförändrat sedan 2013 (56 av 100). Eftersom resultatindikatorn inte indikerar om måttet ska öka eller minska är det mycket svårt att avgöra om målet är uppfyllt.

Nöjd-Medborgar-Index är ett mått som inte är lämpligt att målsättas då måttet bygger på medborgares attityder och inte brukares uppfattning. Det vill säga resultatet är inte direkt kopplat till den verksamhet som kommunen bedriver, och kommunen har således en mycket liten påverkansmöjlighet på måttet. Medborgarundersökningen genomförs vartannat år, mål som kommunen sätter upp måste kunna mätas årligen. Ur ett politiskt perspektiv är däremot utvecklingen av måttet viktigt att följa och vidta eventuella åtgärder.

- Kommunen ska tillhandahålla och utveckla sådana e-tjänster som bidrar till utveckling av dialog och förenklad service till medborgarna.

SKL:s webbinformationsundersökning, index ska öka

Nämndens kommentar till kommunfullmäktiges kvalitetsuppdrag

Socialnämnden ser fortlöpande över informationsmaterial, såväl på webben som i andra skriftliga produkter, vad gäller både innehåll och tillgänglighet. Synpunkter och klagomål kommer att tas tillvara för att bli underlag för verksamhetsutveckling.

En e-tjänst som underlättar kommunikationen mellan den som söker ekonomiskt bistånd och socialtjänsten är under utveckling.

Nämnden bidrar till att kommunfullmäktige kvalitetsuppdrag uppnås genom följande:

En e-tjänst som underlättar kommunikationen mellan den som söker ekonomiskt bistånd och socialtjänsten finns på plats för att vidareutvecklas under 2017

Medarbetarperspektiv

- Kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare som kännetecknas av öppenhet, likställighet och god arbetsmiljö.

Indikatorer

Sjukfrånvaron bland anställda i Knivsta kommun ska inte överstiga 5,5 %.
I medarbetarundersökning ska minst 76 % av de anställda ange att de har en god hälsa. (Hälsostrategiskt dokument)

Nämndens kommentar till kommunfullmäktiges kvalitetsuppdrag

Sjukfrånvaron har ökat det senaste året inom socialnämndens verksamheter. Uppdraget till förvaltningen är att arbeta för att sänka sjukfrånvaron till det mål som är uppsatt av kommunfullmäktige.

Nämnden bidrar till att kommunfullmäktiges kvalitetsuppdrag uppnås genom följande:

Nämndens samtliga verksamheter har i sina verksamhetsplaner för 2016 fått uppdraget att arbeta med ökad frisknärvaro. Vård och omsorgs totala sjukfrånvaro per sista december 2016 var 6,18 %. För helår 2015 var siffran 6,76 % vilket ger en minskning med 0,58 %, på helår 2016

Styrning och ledning

- Kommunens tjänster ska kännetecknas av god måloppfyllelse, effektivitet och budgetföljsamhet.
- Kärnverksamheterna ska kvalitetssäkras genom kvalitetsdeklarationer och kvalitetsredovisningar som ska ligga till grund för styrning och verksamhetsutveckling.

Indikatorer

Kommunens resultat ska uppgå till minst 1 procent av skatter och generella bidrag.
Nämnden har inte haft budgetunderskott på mer än 2 procent två år i följd.

Medborgarnas nöjdhet med kommunens verksamheter som helhet.
(Medborgarundersökning)
Kvalitetsdeklarationer och kvalitetsredovisningar finns upprättade för kommunens kärnverksamheter.

Nämndens kommentar kommunfullmäktiges kvalitetsuppdrag

Socialnämnden räknar med ett bättre ekonomiskt resultat under 2016 än under 2015.

I verksamheten finns kvalitetsdeklarationer och en värdighetsgaranti för äldreomsorgen. En kvalitetsredovisning tas fram årligen.

Nämnden bidrar till att kommunfullmäktiges kvalitetsuppdrag uppnås genom följande:

Då nämndens ekonomiska resultat inte har förbättrats under 2016 har en handlingsplan för ekonomi i balans tagits fram. Handlingsplanen revideras och redovisas i samband med varje nämndssammanträde. Effekten utifrån vidtagna åtgärder under 2016 var 693000 kr. Kvalitetsredovisning för socialnämndens verksamheter gällande verksamhetsåret 2015 finns

upprättad. Arbetet med kvalitetsredovisning för verksamhetsåret 2016 påbörjas under våren 2017.

Verksamhetsstyrning

- Kommunen ska erbjuda valfrihet och öppna för alternativa driftsformer samt samverka med frivilliga och deras organisationer. Kommunens verksamhet ska alltid drivas för invånarnas bästa.

Nämndens kommentar till kommunfullmäktiges kvalitetsuppdrag

Socialnämnden införde rätten att välja hemtjänstutförare 2010 i enlighet med lagen om valfrihetssystem (LOV). I verksamheten finns ett samarbete med frivilliga och en samordning av volontärers insatser.

Nämnden bidrar till att kommunfullmäktiges kvalitetsmål uppnås genom följande:

Nämnden har under hösten godkänt en ny hemtjänstutförare i enlighet med LOV. Den nya LOV-utföraren förväntas starta upp under våren 2017. Nämnden har under våren sagt upp ett avtal med en LOV-utförare inom hemtjänst på grund av bristande kvalitet.

Social hänsyn och miljö

- Kommunen ska ta miljömässigt och socialt ansvar, till exempel genom att ställa krav i upphandlingar. Stickprovsgranskning av 2 genomförda upphandlingar under föregående år för nämndens verksamheter.

Nämndens kommentar till kommunfullmäktiges kvalitetsuppdrag

Socialnämnden arbetar i enlighet med kommunala riktlinjer vad gäller upphandlingar.

Nämnden bidrar till att kommunfullmäktiges mål uppnås genom att:

Följa de kommunala riktlinjer som gäller vid upphandling, Enligt internkontrollplanen 2016 har en uppföljning gjorts hur kunskapen ser ut hos cheferna inom Vård och omsorg. Resultatet redovisas februari 2017.

4. Nämndens egna mål

1:2 Barn och unga har en trygg uppväxt

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Antal barn i ekonomiskt utsatta hushåll ska minska	År 2012 var antalet barn/unga i ekonomiskt utsatta hushåll 165 stycken	Antalet barn i ekonomiskt utsatta hushåll år 2016 (källa barnfattigdom Rädda Barnen)	SN

Socialnämndens resultatindikator

Riktade insatser till barn som lever i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd kommer att finnas vid utgången av 2016

Nuläge

I dagsläget finns inga riktade insatser till barn som lever i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd

Resultatet mäts genom

Antal barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd som får riktade insatser

Antal barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd som får riktade insatser	Resultatet är ännu ej uppnått
--	--------------------------------------

Arbetet med att utforma tjänster i form av riktade insatser till barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd pågår och beräknas vara klart vid årsskiftet 2016/2017. Mätning kommer att genomföras först till delårsbokslut 2017.

4:3 Fler ungdomar ska erhålla sommarjobb och praktikplatser i såväl kommunal som privat sektor

Resultatindikator	Nuläge	Resultatet mäts genom	Målet är riktat till
Antalet sommarjobb och praktikplatser ska fördubblas jämfört med 2015	Antalet sommarjobb var 46 stycken (år 2014)	Antal sommarjobb och praktikplatser under verksamhetsår 2016 (egen mätning)	UN, SN, SUN, KS, BMN

Socialnämndens resultatindikator

Ungdomar med behov av sommarjobb och som lever i en utsatt social situation prioriteras.

Nuläge

65 ungdomar erbjöds sommarjobb 2015, varav 24 ungdomar i en utsatt social situation

Resultatet mäts genom

Antal sommarjobb totalt varav x antal sommarjobb erbjuds unga som lever i en utsatt social situation

Antal sommarjobb totalt varav x sommarjobb erbjuds unga som lever i en utsatt social situation	Resultatet är uppnått
--	------------------------------

120 ungdomar erbjöds sommarjobb, vilket är en fördubbling från 2015 då 60 ungdomar erbjöds sommarjobb. 13 sommarjobb erbjöds till unga som lever i en utsatt social situation.

5. Nämndens ekonomi

Socialnämnden omsatte cirka 359 miljoner kronor och visar ett underskott på 9 792 tkr 2016.

Underskottet speglar till stor del den volymökning som beror på kommunens befolkningsökning, vilket leder till att fler personer beviljas insatser som enligt lag måste verkställas eller hälso- och sjukvårdsbehov som måste tillgodoses. Vidare finns svårigheter med att rekrytera legitimerad personal vilket har skapat höga kostnader för flera verksamheter som tvingas ta hjälp av bemanningsföretag.

Fastställt definitivt omsorgsprisindex (OPI) år 2016 blev 1,7 procent högre än preliminär OPI. Kommunens externa utförare inom särskilt boende och andra vårdplaceringar erhåller ersättning med årlig uppräknings baserat på OPI för att de ekonomiska grundförutsättningarna ska vara samma.

Ett nationellt högt flyktingmottagande har drivit kostnadsutvecklingen vilket medfört högre kostnader för köp av framförallt externa HVB-hem, där ersättningen från Migrationsverket är otillräcklig för flera insatser. Många insatser kräver också stora vårdinsatser som kommunen inte ersätts för. Underskottet beräknas vara 3,1 miljoner kronor.

Kommunbidraget ökade efter att nämnden tog budgeten för 2016 med cirka 6 290 tkr. Bakom ökningen ligger bokslutsregelning för hemtjänsten samt KS medel för aktiv personalpolitik och för höjning av vissa chefslöner. Nämnden har också fått extra medel för flyktingmottagande.

Budget Socialnämnd	KF- budget 2016	Nämnd- BG 2016	Utfall 2016
Kommunbidrag	245 292	245 292	251 582
Intäkter	0	91 964	107 627
Kostnader	245 292	337 256	369 001
Resultat	0	0	-9 792

6. Nämndens verksamheter

Nämnd- och styrelseverksamhet

Kostnaderna består huvudsakligen av arvoden till socialnämndens ledamöter samt nämndsekreterare. Underskottet beror till stor del på fler planeringsdagar tillsammans med förvaltningen.

Budget Nämnd- och styrelseverksamhet	KF- budget 2016	Nämnd- BG 2016	Utfall 2016
Kommunbidrag	1 180	1 180	1 180
Intäkter	0	0	0
Kostnader	1 180	1 180	1 505
Resultat	0	0	-325

Flyktingmottagande

I verksamheten Flyktingmottagande ingår handläggning av de flyktingar som kommunen tar emot. Här ingår bland annat ekonomiskt bistånd samt kostnader för placering av ensamkommande barn och unga på kommunens egna HVB-hem och privata HVB-hem. Kommunen har tecknat ett avtal med Migrationsverket om mottagande av 66 ungdomar (pojkar 16 år och äldre), varav minst 50 ska vara asylsökande. Avtalet upphör 31/3 2017. I december hade Knivsta kommun ansvar för 73 ensamkommande barn och unga varav 41 bor utanför kommunen på externa boenden och 32 i egen regi.

Utfallet för 2016 visar att både kostnader och intäkter har ökat kraftigt under året. Kostnaderna har ökat med ca 185 procent och intäkterna med 172 procent jämfört med 2015, vilket visar med tydlighet hur verksamheten har vuxit under året.

Verksamhetens höga kostnader beror till stor del på de externa placeringarnas höga kostnader samt barn med speciella behov som inte täcks av de statliga ersättningarna. Det råder även en stor osäkerhet kring ersättningarna som kommunen har återsökt där prejudikat saknas på grund av att Migrationsverkets handläggningstider släpar efter. Det har även funnits svårigheter med att rekrytera kvalificerade medarbetare och chefer vilket har medfört höga konsultkostnader.

Verksamheten har tilldelats medel (kommunbidrag) under året på 222 tkr för att täcka kostnader för hyra av lokal samt integrationshandläggare.

Budget Flyktingmottagande	KF- budget 2016	Nämnd- BG 2016	Utfall 2016
Kommunbidrag	0	0	222
Intäkter	65 382	65 382	83 239
Kostnader	65 382	65 382	86 036
Resultat	0	0	-2 575

Arbetsmarknadsåtgärder

I verksamheten ingår en arbetsmarknadssekreterare som ansvarar för insatser för arbetslösa som länge varit beroende av ekonomiskt bistånd. Här ingår också lönekostnader för offentligt skyddade anställningar (OSA) och kostnader för feriearbeten till ungdomar.

Totalt hade kommunen 120 stycken feriearbetande ungdomar.

Det positiva resultatet för verksamheten förklaras med hög frånvaro bland personer som har offentligt skyddade anställningar och feriearbetande ungdomar.

Beslut togs under året att flytta 1 000 tkr från Arbetsmarknadsåtgärder till Övrig individ- och familjeomsorg.

Budget Arbetsmarknadsåtgärder	KF- budget 2016	Nämnd- BG 2016	Utfall 2016
Kommunbidrag	4 189	4 189	3 189
Intäkter	0	950	462
Kostnader	4 189	5 139	3 407
Resultat	0	0	244

Vård och omsorg enl. SOL och HSL

Verksamheterna omfattar socialnämndens ansvar för handläggning och utförande av insatser för äldre och personer med funktionsnedsättning (även personer med psykisk

ohälsa). Här ingår också hälso- och sjukvård till och med sjuksköterskenivå för personer 16 år och äldre som behöver vård mer än 14 dagar samt nämndens ansvar för rehabilitering.

Hemtjänsten är den verksamhet som går med störst underskott inom SoL och HSL. Beviljade hemtjänsttimmar ökade med cirka 13 procent (7907 timmar) jämfört med 2015. Hemtjänsten har fått 400 kronor per beviljad hemtjänsttimme som överstiger 55 000 timmar. Det innebär att finansförvaltningen skjutit till medel till nämnden då volymen ökar mer än budgeterat. Intäkten på 400 kronor har dock varit lägre än kostnaden för varje ny beviljad hemtjänsttimme vilket inneburit att varje ny beviljad timme resulterat i en förlust. Biståndshandläggarna beviljade 68 652 timmar hemtjänst vilket gav 5 460 800 kronor i ökade resurser (boksłutsreglering).

Verksamheterna har haft en stor utmaning i att rekrytera legitimerad personal och har därför använt sig av bemanningsföretag vilket varit kostsamt. SoL och HSL har tilldelats 144 tkr i extra medel för aktiv personalpolitik inom hemtjänsten och Estrids gård.

En annan utmaning är platsbristen i kommunens särskilda boenden. Myndigheten blir därmed hänvisad att köpa platser externt för framförallt platser med demensinriktning. Kostnaden för köp av plats har ökat väsentligt senare år.

Fastställd definitivt omsorgsprisindex (OPI) år 2016 blev 1,7 procent högre än preliminär OPI som budgeterades. Resultatet blev ökande kostnader för verksamheten då kostnaden för externa utförare ökade.

Positivt för resultatet är att kommunen har ändrat redovisningsprincip till finansiell leasing på lokalkostnaderna (Estrid- och Vilhelms gård) vilket resulterade i en lägre kostnad på ca 1,2 miljoner.

Budget Vård & omsorg enl. SOL och HSL	KF- budget 2016	Nämnd- BG 2016	Utfall 2016
Kommunbidrag	131 988	134 726	140 250
Intäkter	0	8 144	8 560
Kostnader	131 899	142 870	154 466
Resultat	0	0	-5 656

Vård och omsorg enl. LSS och SFB

I verksamheterna ingår handläggning och utförande av insatser enligt LSS samt utförande av beslut enligt socialförsäkringsbalken (SFB, beslutas av Försäkringskassan). Här ingår också nämndens kostnader för de 20 första timmarna beviljade av Försäkringskassan enligt SFB och ersättning till privata utförares sjuklöner som nämnden är ålagd att betala.

Kostnaderna för köp av verksamhet har ökat under året samtidigt som lönerna har sjunkit med nästan motsvarande summa. Kostnaderna till försäkringskassan för de första 20 timmarna har även minskat. Antalet personer med beslut om assistans har minskat från 25 personer i januari till 24 personer vid årets slut.

Externa placeringar har högre kostnader än budgeterat på framförallt daglig verksamhet och personlig assistans. Daglig verksamhet har samma antal placeringar som i början av året men kostnaden blev cirka 600 tkr mer. Externa placeringar på personlig assistans var tre stycken i början av året och åtta i december till en ökad kostnad på 1 150 tkr.

Intäkterna blev lägre en budgeterat vilket beror på färre timmar under året som översteg de första 20 timmarna (cirka 2 300 tkr lägre i intäkter).

Fastställt definitivt omsorgsprisindex (OPI) år 2016 blev 1,7 % högre än preliminär OPI som budgeterades. Resultatet av ökat OPI blev ökande kostnader för verksamheten då kostnaden för externa utförare ökade.

Budget Vård & omsorg enl. LSS och SFB	KF-budget 2016	Nämnd-BG 2016	Utfall 2016
Kommunbidrag	59 996	60 996	61 042
Intäkter	0	14 299	12 272
Kostnader	59 996	75 295	75 676
Resultat	0	0	-2 362

Färdtjänst och riksfärdtjänst

I verksamheten ingår handläggning och kostnader för färdtjänst och riksfärdtjänst. Verksamhetens stora underskott i förhållande till budget handlar till stor del om fler antal resor. Antal resor har ökat till 14745 stycken vilket är en ökning med cirka 6 procent och kostnaden för resor har ökat med cirka 24 % jämfört med 2015. Arbetsresor är den del som har ökat mest inom verksamheten.

Budget Färdtjänst och riksfärdtjänst	KF-budget 2016	Nämnd-BG 2016	Utfall 2016
Kommunbidrag	3 428	3 428	3 428
Intäkter	0	360	357
Kostnader	3 428	3 788	5 079
Resultat	0	0	-1 294

Förebyggande verksamhet

I verksamheterna ingår kostnader för träffpunkter. Både kostnader och intäkter blev lägre en budgeterat. Lyckträffen har bytt lokal under årets slut men detta har inte påverkat verksamhetens kostnader i någon stor utsträckning 2016.

Budget Förebyggande verksamhet	KF-budget 2016	Nämnd-BG 2016	Utfall 2016
Kommunbidrag	4 890	4 090	4 090
Intäkter	0	1 587	1 245
Kostnader	4 890	5 677	5 396
Resultat	0	0	-61

Ekonomiskt bistånd

I verksamheten ingår handläggning och kostnader för utbetalning av ekonomiskt bistånd. Kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd är nästan oförändrad jämfört med 2015 (6 021 tkr).

Dock så har återbetalningen av ekonomiskt bistånd minskat stort mellan åren.

Återbetalningen 2015 var 413 tkr jämfört med 98 tkr 2016.

De högre kostnaderna jämfört med budget beror på högre personalkostnader.

Verksamheten har tilldelats medel för aktiv personalpolitik (socialsekreterare) på 249 tkr som är anledningen till att kommunbidragets utfall är högre än budget.

Budget Ekonomiskt bistånd (IFO)	KF- budget 2016	Nämnd- BG 2016	Utfall 2016
Kommunbidrag	8 909	8 709	8 958
Intäkter	0	175	138
Kostnader	8 909	8 884	9 116
Resultat	0	0	-20

Övrig individ- och familjeomsorg

Bland verksamheterna ingår kostnader för handläggning och för verkställande av insatser till barn, unga och vuxna med sociala problem. Här ingår också den öppna verksamhet som riktar sig till samma målgrupp och där familjer och enskilda kan söka hjälp utan beslut av socialsekreterare.

Årsprognosen visar ett stort överskott på grund av lågt antal placerade barn, unga och vuxna. Kostnaderna för placering av barn, unga och vuxna har varit relativt låga men sannolikheten för fler insatser för framtiden är hög.

Verksamheten har tilldelats medel för aktiv personalpolitik (socialsekreterare) på 249 tkr. Beslut togs under året att flytta 1 000 tkr från Arbetsmarknadsåtgärder till Övrig individ- och familjeomsorg.

Budget Övrig individ- och familjeomsorg	KF- budget 2016	Nämnd- BG 2016	Utfall 2016
Kommunbidrag	26 974	27 974	29 223
Intäkter	0	1 067	1 354
Kostnader	26 974	29 041	28 320
Resultat	0	0	2 257

Investeringsmedel

Socialnämnden har tilldelats 1 000 000 tkr i ofördelade investeringsmedel.

Projekt I16008: Vård och Omsorgskontoret har upprättat en ny driftsmiljö för verksamhetssystem i den gemensamma plattformen för Knivsta och Heby kommun.

Projekt I15064: Införskaffande av nyckelfria lås och medicinskåp som innebär att kvalitetssäkra registreringen av den utförda tiden och öka säkerheten beträffande kundens nycklar. Detta skapar förutsättningar för effektivare hantering av trygghetslarm.

Investeringarna blev klara under året.

Investering	Beviljad investeringsram	Utfall Investerin g	Tidplan (start- slut)
Projekt I16008 SN-2016/50	350 000	314 000	Feb-nov
Projekt I15064/I16050 SN- 2015/297	0	460 000	Jan-maj

Bilaga

Sammanställning per verksamhet av budget, ekonomiskt utfall och årsprognos.

Driftbudget 2016 Socialnämnden

DRIFTBUDGET TKR	UTFALL 2015	Inläst BG 2016	Utfall 2016-12-31
Nämnd- och styrelseverksamhet			
Kommunbidrag	1 043	1 180	1 180
Intäkter	0	0	0
Kostnader	1 035	1 180	1 505
Resultat	8	0	-325

6 Särskilt riktade insatser

Flyktingmottagande			
Kommunbidrag	0	0	222
Intäkter	28 877	65 382	83 239
Kostnader	28 451	65 382	86 036
Resultat	426	0	-2 575
Arbetsmarknadsåtgärder			
Kommunbidrag	2 176	4 189	3 189
Intäkter	799	950	462
Kostnader	2 521	5 139	3 407
Resultat	454	0	244

5 Vård och omsorg

Vård och omsorg om äldre och funktionshindrade enligt sol och hsl**

Kommunbidrag	130 878	134 726	140 250
Intäkter	9 759	8 144	8 560
Kostnader	142 007	142 870	154 466
Resultat	-1 370	0	-5 656

Vård och omsorg enligt lss och sfb

Kommunbidrag	54 736	60 996	61 042
Intäkter	14 756	14 299	12 272
Kostnader	73 230	75 295	75 676
Resultat	-3 738	0	-2 362

Färdtjänst och riksfärdtjänst

Kommunbidrag	3 339	3 428	3 428
Intäkter	279	360	357
Kostnader	4 139	3 788	5 079
Resultat	-521	0	-1 294

Förebyggande verksamhet

Kommunbidrag	3 364	4 090	4 090
Intäkter	1 057	1 587	1 245
Kostnader	3 912	5 677	5 396
Resultat	509	0	-61

Ekonomiskt bistånd

Kommunbidrag	7 704	8 709	8 958
Intäkter	285	175	138
Kostnader	8 152	8 884	9 116
Resultat	-163	0	-20

Övrig individ- och familjeomsorg

Kommunbidrag	24 741	27 974	29 223
Intäkter	360	1 067	1 354
Kostnader	23 729	29 041	28 320
Resultat	1 372	0	2 257

Summa vård och omsorg

Kommunbidrag	224 762	239 923	246 991
Intäkter	26 496	25 632	23 926
Kostnader	255 169	265 555	278 053
Resultat	-3 911	0	-7 136

Nämnden totalt

Kommunbidrag	227 981	245 292	251 582
Intäkter	56 172	91 964	107 627
Kostnader	287 176	337 256	369 001
Resultat	-3 023	0	-9 792